

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani, vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrta leta 3-50 K, mesečno 1,20 K.
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrta
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrta leta 4-80 K

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inserati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

81. šte. v.

V Ljubljani, v soboto, dne 9. julija 1910.

Leto XIII.

Sodrug in sodruginja!

Državni zbor se je odgodil. Zopet je obstrukcija slovenskih klerikalcev, podprta od čeških agrarcev, prekinila delo ljudskega zastopstva. Vlada nima več večine v zbornici poslancev; odgodila je parlament, da si podaljša življenje za nekoliko tednov.

Brez vsega uspeha ni ostalo naše delo.

Sledeči zakoni, ki so se v poslanski zbornici razpravljali in sklenili ob našem sodelovanju, so že v veljavi: Zakon o trgovskih pomočnikih, ki znatno zboljšuje pravne in službene razmere mnogih skupin nastavlencev in delavcev; zakon o zapiranju trgovin, ki zagotavlja delavcem v trgovinski in prevoznih obrti nekoliko ur počitka; **novela h kazenskemu zakonu**, s katero se ublažuje kaznovanje lastninskih pregreškov.

Sledeči zakoni so že sklenjeni v poslanski zbornici, niso pa še dosegli pritrdila gosposke zbornice in krone: Zakon o razširjenju zavarovanja v stavbnih obrti; zakon o prepovedi nočnega dela za ženske v vseh obratih, v katerih je po več kakor deset delavcev in delavk; zakon, ki odpravlja kaznivost kontraktnega preloma delavcev; zakon o zvišanju prejemkov starih penzionistov in zakon, ki zvišuje rubežni proste dohodke uradnikov in uslužbenecv.

Še en socialno-politični zakon je bil v poslanski zbornici na razpravi, ko se je delo prekinilo z odgoditvijo: Zakon o ustanovitvi sklada za preskrbo stanovanj, ki naj bi občinam in občno koristnim društvom omogočeval stavbo cenenih malih stanovanj.

Posvetovanje o drugih važnih zakonih je v odsekih že zaključeno; v jeseni jih zbornica lahko razpravlja in sklene. To so: **Reforma društvenega zakona**, s katero se dovoljuje ženam vstop v politična društva in odpravlja prepoved o zvezah političnih društev; **novi tiskovni zakon**, ki vpeljuje svobodno kolportajo in odpravlja samovoljne konfiskacije časopisov.

Posvetovanje o drugih važnih zakonih še ni zaključeno v odsekih. To so: Zakon o ustanovitvi neodvisnega volitvenega sodišča, ki ima odločevati o veljavnosti državnoborskih volitev; zakon o **kužnih boleznih** ter zakon **zoper pijačevanje**, ki imata služiti boju zoper kužne bolezni in zoper alkoholizem; **službena pragmatika** za državne uradnike in uslužbence.

Obsežni zakonski načrt o **socialnem zavarovanju** se razpravlja v odseku. Odsek je zaključil posvetovanje o splošnih določbah načrta; sedaj bo razpravljalo o posebnih določbah o bolniškem, invalidnem in starostnem zavarovanju. Ker je odsek na našo zahtevo permanenten, bo kljub odgoditvi državnega zbora lahko nadaljeval svoje delo v poletnih mesecih.

Kakorkoli je bilo to delo ljudskega zastopstva obsežno in mučno, ima delavstvo vendar povod, da je nezadovoljno z delovanjem parlamenta. V najvažnejših panogah zakonodajstva napreduje delo vse prepočasi.

Kljub vsemu trudu se nam ni posrečilo, spraviti parlament v boj **zoper draginjo**.

Zbornica poslancev je pač že meseca decembra sklenila **pooblastilni zakon**, ki pooblašča vlado, skleniti trgovinske pogodbe in dovoliti uvoz mesa iz inozemstva. Toda Bienenrthova vlada se še ni poslužila tega pooblastila. Ze oktobra meseca je krščansko-socialni trgovinski minister obljubil, da bo „študiral“ našo zahtevo o vpeljavi nizke enotne voznine za mleko; do danes še ni zaključil svojega študiranja. Vlada se ne upa nastopiti boj proti agrarcem in kartelskim magnatom, a meščanske vladne stranke, krščanski socialci, nemški nacionalci, poljsko kolo in meščanski Italijani so sli vendar s to vlado čez drn in strn.

Nič manj se niso upirale vlada in meščanske stranke

spopolnitvi zakonodajstva za varstvo delavcev.

Meščanska večina socialno-političnega odseka je dne 19. aprila odklonila naš predlog, da se zakoniti **maksimalni delavnik** skrajša za sedaj za 10, čez par let na devet in potem na osem ur.

O **pekovskem zakonu**, ki smo ga predlagali, zahteva mnenja od vseh mogotih svetov, le da ga zavleče.

Dne 2. junija je odklonila specialno debato o našem predlogu, da se odpravijo **delavske knjižice**. Niti malega zakonskega načrta o **ureditvi izplačevanje v rudništvu** še ni rešila; o naših predlogih o vpeljavi **osemurnega delavnika** v rudništvu in v vseh neprekidnih obratih ter o veljavnosti zavarovanja za slučaj nezgod za rudarje še ni začela niti razpravljati.

Meščanska večina narodno-gospodarskega odseka je dne 28. aprila odklonila vpeljavo **osemurnega delavnika** v industriji s petrolejem.

Meščanska večina zbornice je v proračunski razpravi odklonila naš predlog, da se dovoli 8-8 milijonov za zboljšanje prejemkom državnih železničarjev.

Enaka slika se kaže pri razpravi o reformi

davčnega zakonodajstva.

Naši zastopniki v finančnem odseku so zahtevali, da se zviša dohodek, ki je prost osebno-dohodninskega davka, od 1200 na 1600 kron, da se dohodki iz plače niže obdavčijo kakor dohodki od kapitala in posesti, da dobe delavska konsumna društva enake pogodnosti kakor zadruge agrarcev — meščanska večina je dne 30. junija in 5. julija odklonila te predloge. Država nima denarja za znižanje delavskih davkov! Ista meščanska večina pa je prav ta dan glasovala proti našemu predlogu, da se primerno zviša davek bogatinov, ki imajo več kakor 200.000 K dohodka na leto. Krščanski socialci so glasovali proti temu predlogu, dasi so ga bili prej sami vložili!

Ta parlamentna večina, ki meni, da ne more dovoliti nobenega davčnega olajšanja najsiromašnejšim, izroča državni zaklad **militarizmu**.

Dasi smo ji dali s svojimi predlogi v finančnem odseku priliko, ni vendar ničesar storila, da bi preprečila, da izmeče vlada za gradnjo velikanskih bojnih ladij, takozvanih dreadnavtov, 250 milijonov. Primanjkljal v državnem gospodarstvu je že narastel na 71 milijonov kron in če se izvrše načrti vojne uprave, se zviša na 157 milijonov. Meščanske stranke se niso niti najmanje uprle tem strahovitim načrtom. Dovolile so vladi, da najame **nove državne dolgo**; v zadnjih dveh letih se je državni dolg zvišal za 750 milijonov kron. — Da se morejo plačevati obresti kapitalistom, ki so posodili denar in pokriti primanjkljaji privilegiranih deželnih zborov, se imajo vpeljati

novi težki davki.

Davek na žganje se ima zvišati od 110 na 164 vinarjev za liter alkohola; z monopolom se ima cena skatljice vžgalic zvišati na štiri vinarje. Doslej je naš upor preprečil uresničenje teh namenov. Kaj se bo zgodilo jeseni? Krščanski socialci, nemški nacionalci, poljski klub in meščanski Italijani so dovoljevali vladi vse, kar je zahtevala. To hoče storiti tudi Slovanska Enota, če se le kdo izmed njenih ljudi imenuje za ministra.

In dočim se razsiplje davčni denar za militarizem, ni sredstev za produktivne izdatke. Vodne ceste, ki imajo pospešiti gospodarski razvoj dežel in dati brezposelnim dela, se baje ne bodo gradile.

Meščanske stranke nimajo smisla za velike gospodarske skrbi delavstva. Vso svojo strast posvečujejo

nacionalnim bojem.

Vsako delo v parlamentu otežkujejo. Ljudsko zastopstvo ločijo v sovražne narodne tabore. Vstled neskončnega narodnega boja je parlament obnemogel napram protiljudski, dvorski vladi, ki ga vsak čas poriva s prevzetno gesto na stran.

Meščanske stranke ne najdejo izhoda iz meteža. Bankrotna vlada ga gleda, brezmočna, brez zanimanja, ne da bi vedela, kaj početi. Parlament bi bil imel izpolniti upravičeno zahtevo Italijanov po pravni fakulteti; obstrukcija je preprečila rešitev tega posameznega vprašanja. Naš predlog o podporah za narodne manj-

šinske šole jim je dal priliko za ureditev tega skupnega vprašanja vseh narodov z enotnega stališča — koalicija nemških in slovanskih nacionalistov v narodnostnem odseku je hotela preprečiti tudi to delo. Rešiti ne morejo posameznih vprašanj in lotiti se nočejo celote narodnih vprašanj. Ujeti v mrežo narodnjaških gesel ne najdejo poti k miru, k pravici, k delu.

Sodrug in sodruginja!

Parlamentarno delo je razkrilo bistvo meščanskih strank. Krinka poljudnih kretanj je padla. Razgrnjeno vidimo grdo sliko strank, ki ne zastopajo nič drugega, kakor samoljubje posedujočih razredov, vse razdirajočo blaznost nacionalizma, strahopetno hlapčevstvo napram vladajočim.

Vaša dolžnost je, da raznesete to spoznanje med množice. Poučujte svoje sodruge, svoje delavske tovariše, da spoznajo, ob

čem se razbija delo parlamenta, zakaj ne prinaša ljudsko zastopstvo delavstvu, kar je pričakovalo, kar zahteva.

Izvoljenci so nadglasovali naše predloge, prezirali naša svavila in naše svete. Zdaj apeliramo na sodbo volilcev.

Storite svojo dolžnost, tedaj ne bo zasedenje parlamenta brezplodno: Delavstvo bo znalo razlikovati prijatelje in sovražnike. Spoznavalo bo! Sodilo bo!

Živela mednarodna socialna demokracija!

Za predstojništvo socialno-demokratske zveze v poslanski zbornici:

Adler, Daszynski, Diamand, Němec, Pernerstorfer, Pittoni, Resel, Seitz, Sellger, Soukup, Tomašek, Vitič.

Vojskovodja za papeževo posvetno vlado — zaprt.

Pariška policija je zaprla čudnega junaka, ki je esumljen velikanskih goljufij. Mož se piše Dupray de la Mahérie in je star 72 let. Dupray je potomec stare plemenitaške rodovine. V mlajših letih je bil uradnik, prefekt in vsled svojega zakona z lepo hčerjo nekega generala je imel pristop na tedanjem francoskem dvoru, katerega sedaj seveda ni. V tistem času se je seznanil z nekim markijem Crouy Chanel, ki je trdil, da je potomec ogrskih Arpadovcev. Tudi ta mož je imel zveze s cesarskim dvorom, ki ga je rabil za razne sumljive posle. Z Duprayem je potem ustanovil »diplomatsko politično družbo«, ki je imela namen, posaditi baje-slovnega Arpadovca na ogrski tron. Posrečilo se jima je res, dobiti množice kalinov, ki so znašale denar v njih blagajno. Ko so pa blagajnika družbe postavili zaradi velikanskih goljufij pred sodišče, je prišel tudi Dupray de la Mahérie v zapor in je dobil sedem let ječe. Crouy Chanel je hotel pobegniti, pa so ga prijeli in vteknili za tri leta v ječo. To je bilo leta 1866.

Šele leta 1875, je prišel Dupray zopet na dan. Imenoval se je Regnaut in je živel kot agent za lekarniške potreščine. Pozneje je šel v Rim, kjer je bil obsojen radi nedovoljenega zdravljenja. Leta 1881. pa se je vrnil v Pariz in je tukaj ustanovil društvo, katerega je nadel ime »Gospodarska roka cerkve«.

Š to ustanovitvijo so se začele velikanske sleparije. Jasno ni nikjer povedano, kakšen namen ima ta družba. Ampak med štirimi očmi bolj »skrivnostno«, je Dupray de la Mahérie naivnim backom večkrat dejal, da je naloga družbe, papežu vrniti izgubljeno posvetno gospodstvo. Backov, ki so verjeli to čudno istorijo, pa je bilo vedno dosti. Znano je n. pr. da je dal nekdo sleparju 150.000 frankov, drugi 300.000; doneskov po 20.000 in 10.000 frankov je dobival vse polno.

Pri preiskovalnem sodniku se je oglašil neki Hutinet, ki je dal 150.000 frankov, noče pa težiti, ker je »prepričan«, da je Dupray poštenjak in da so njegovi nameni čisti.

Neki duhovnik, monsinjor Sisson, je leta in leta nesebično pomagal Duprayu in mu je pribavil ogromne svote. Zadoja leta ni imel nič drugega kakor neznatno penzijo, 50 frankov na mesec od nadškofa in se od tega je dejal doneske za »Gospodarsko roko cerkve«.

Dupray sam so je rad bahal, da ima zveze s papežem in je trdil, da posreduje te zveze neki benediktinec Webel, katerega menda sploh ni. Ogoljufani Hutinet pa verjame tudi to pravljico, ker mu je Dupray nekoč pokazal oddaleč neznanega moža, češ, to je moj posredovalec pri papežu. Seveda ni bil Hutinet tako pogumen, da bi bil neznanca kar vprašal, kaj in kako. Sisson pa je verjel, da je Dupray sin papeža Pija IX. Seveda je tudi to pripovedal le popolnoma zaupno, kdo je nje mu povedal to »tajnost«, je neznano.

Sedaj premišljuje Dupray v zaporu svojo »veliko nalogo« in slisali bomo, kaj poreko francoski poretniki »Gospodarski roki cerkve« in prerogevanju papeževe posvetne vlade. Kakor so »brezbožni«, je prav lahko mogoče, da bo plemeniti Dupray de la Mahérie zasit.

Volitve na Slovaškem.

Konec.

Za sglede naj služi n. pr. slučaj volitev v seničkem okraju. Tukaj je bila izvolitev Milana Hodže zagotovljena. Dan pred volitvijo je predsednik volilne komisije, neki Winkler, izdal strog ukaz, da se na dan volitve pripusti k volilni mizi v občini Senica

le tisti, se ki izkaže z volilno legitimacijo. Ta naredba se je javno razglasila in izobnala po vseh občinah. Zaman pa so volilci čakali, da se jim vroče od županov pristopne legitimacije. Obenem se je izdala naredba, da Senico obkoli vojaški in žandarmerijski kordon s strogim ralogom, da nikdo ne sme preko kordona, kdor poveljniku ne pokaže pristopne legitimacije. Slovaški volilci so se sicer zbirali pred kordonom, ali bili so brez legitimacije. Zaman so jih reklamirali do zadnjega trenutka in sedaj jim ni ostalo drugega, ali s silo podreti kordon in zahtevati od predsednika volilne komisije legitimacije ali pa sploh konstatirati, da volilcev za slovaško stranko ni. Videč silo vojaštva in da se ljudstvo pomiri, ni torej ostajalo nič drugega, nego da je kandidat Hodža odstopil. Hodža je videl razburjenost slovaških volilcev in poznal madžarske volilne prakso. Stal je torej pred vprašanjem, ali naj njegovi volilci s silo zahtevajo legitimacije, da se pripuste na volišče; vedel je, da razburjeno ljudstvo to stori tudi proti njegovi volji, dokler vzdržuje kandidaturu. Volitev v Senici se je nato seveda mirno vršila in soglasno je bil izvoljen vladni kandidat. (Konstatirano je, da imajo med vsemi opozicijskimi strankami največ sočestnosti in poštovanosti slovaški volilci. Le malo izda kortesiranje in podkupovanje, v navedenih okrajih so gotovi zmage, le da ni sile in prevare. Ako ne prodro v gori navedenih okrajih, potem je popolnoma z gotovostjo sklepati, da so se vršile volitve v znamenju nasilstva in goljufije.)

Prav komentira »Slovenski Tyžennik« izid zadnjih volitev in pravi: Po tem, kar se je godilo pri zadnjih volitvah v Senici, Skalici, Ružomberku in M. kulasi, smo prišli do prepročanja, da slovaški kandidati ne zmagajo, če bi se jim dala tudi občna tajna volilna pravica z vsemi mogočimi dodatki. Dokler bodo politične avtonomne oblasti madžarske zlorabljale tako nesramno svojo vladno oblast kakor dosedaj, je vsaka poštena volitev nemogoča. Dokler bodo sodniki in uradniki propadli plemiči madžarski in madžaronski, je vsaka pravica pred madžarskimi političnimi oblastmi izključena. Ko je madžarski plemič zalumpal, kar je podedoval po očetu, se potisne v ta ali drugi politični urad in tam počenja, kar hoče in se poslužuje žandarmerije, kakor hoče. Madžarske stolice so simekure propadlih plemičev in gnezda zlorabe javne oblasti. Dokler se gniloba madžarske politične uprave ne odstrani, dokler na Madžarskem ne bodo nastavljeni ljudstvu odgovorni sodniki in župani, je nemogoče za se tako dobro organizirano politično stranko, da pride pri volitvah v parlament do veljave. Ako so »Neue Freie Presse« in drugi listi dezavuirali na laž vse obrekovalce Khuen Hadervaryjevega sistema, je bilo delo lahko. Vojaštvo se je dejansko rabilo le, da je vzdrževalo mir in red, to se pravi, da ni pustilo skozi kordon nikogar, ki ni imel volilnega certifikata. In res je bilo, da ni tekla kri, res pa tudi, da je vojaštvo pripustilo le take na volišče, ki so imeli legitimacije. Ako je Scotus Viator opisoval, da so cele trupe Slovačkov bile zadržane od kordonov, to res ne odgovarja resnici. Scotus Viator bi moral pojasniti, da so to bili volilci, a volilci brez legitimacije. Vojaštvo je torej pravilno postopalo. Gnailoba tidi v madžarski avtonomni upravi in sijajni uspeh volitev v parlament je plod neznanke gnailobe upravne avtonomne politične oblasti na Ogrskem.

Politični odsevi.

* Zaradi trgovske pogodbe s Srbijo je bila v ardu v Budimpešti ministrska seja, na kateri je dobil poslanik grof Forgach primerne instruk-

cije, s katerimi je odpotoval v Belgrad, da nadaljuje diplomatsko pogajanje.

* O poljsko rusinskih dijaških rabukah v Lvovu se je uradno javljalo, da so streljali samo Rusini, ki da so prišli že za boj pripravljeni na vsenčilišče. Rusinski list »Dilo« pa javlja: Zagovorniki obtoženih rusinskih dijakov so dobili nepreporne dokaze, da je bil jurist Kocko ustreljen od Poljakov in da so sploh prvi strel padli s poljske strani. Zagovorniki imajo tudi dokaze, da so vsenčiliške oblasti in policijski organi ravnali sporazumno z vsepoljskim dijaštvom. Na temelju teh dokazov protestira zagovornišvo proti rezultatom uradnih izvidov in izjavlja, da bo zahtevalo določitev izvengalskega sodišča, ker pozna način, kako se vodijo v Galiciji politični procesi proti Rusinom.

* Ogrski državni zbor je začel razpravljati o adresi, ki se ima poslati cesarju. O bančnem vprašanju, ki je pravzaprav povzročilo zadnjo krizo, pravi adresni načrt: »Ureditev bančnega vprašanja se ne more več odlašati. Priznavajoči velike zasluge, ki si jih je pridobila avstro-ogrška banka za naš kredit in za stalnost in varnost naše denarne veljave, in vpoštevajoči koristi, ki jih banka lahko tudi v bodoče zagotavlja, ne mislimo zahtevati svoje nepreporne pravice do ustanovitve lastne banke, temveč smo pripravljene, obnoviti privilegij avstro-ogrške banke, če se more to tako zgoditi, da se varujejo upravičeni interesi naroda. Prestolni govor izreka tudi, da je potrebna končna ureditev valute (denarne vrednosti). Plaćevanje v gotovem je enak interes za obe državi monarhije. Javno mnenje dežele se je splošno izjavilo za to in energično moramo zahtevati, da se izpolni ta želja.

O volilni reformi pa pravi načrt:

Kar zadeva vprašanje volilne reforme, smo je pripravljene rešiti v zmislu svobodomiselnega demokratskega napredka na podlagi splošne volilne pravice, kolikor jo bo upravičeni (!) vpliv inteligentnih (?) elementov družbe in emotni narodni značaj ogrske države (!) obdal s potrebnimi garancijami. Ogrski narod je bil vedno (??) odkritosrečno v službi svobodomiselnega napredka (z žandarmi in vojaščin!) Vedno pa je moral iskati tiste meje, ki jih odločno zahtevajo veliki in trajni interesi ogrske države. (Če je ogrska država to, kar madžarski fevdalizem in kapitalizem.)

* Pri nadomestni volitvi v francoski parlament je dobil sodrug Francis de Pressensé 4715, reakcionarni kandidat 4072 in socialno-radikalni kandidat 3460 glasov. Pri ožji volitvi je zagotovljena zmaga socialističnega kandidata.

* Francoski kolektarji imajo baje po noči od sobote na nedeljo razglasiti stavko.

* Francoska volilna reforma, ki jo je izdelala Briandova vlada, bi imela vpeljati propozicno volilno pravico. To nalogo pa prav slabo izpolnjuje, ker so v njej take določbe, da manjšine vendar ne bi mogle priti do tistega števila mandatorov, ki bi jim slo po pravičnem razmerju. Novi zakon hoče tudi podaljšati parlamentno dobo na šest let, zato pa bi vsako drugo leto izstopila tretjina poslancev in bi se mesto njih volili drugi. Vprašanje je, kakšno stališče bo radikalna večina zavzela napram temu načrtu.

* Italijanska zbornica je sprejela zakon o dveletni vojaški službi. Vojni minister upa, da se bo novi zakon lahko izvrševal že drugo leto. — Zbornica je tudi začela razpravljati o novem zakonu za ljudske šole, po katerem bi šolski izdatki prvo leto narasli za 7, ko se zakon popolnoma izvrši, pa za 44 milijonov lir.

* Italijanska zbornica je resila zakon o ljudskem solstvu in se je potem odgodila čet poletje.

* Rusko-japonska pogodba, s katero si obe državi vzajemno garantirata svojo posest v vzhodni Aziji, je podpisana.

* Otvoritev krečanske akupičine se je odgodila za nekoliko dni, ker se baje opozicija n. kakor noče vdati zahtevi vlade, da se mohamedanski poslanci pripuste v zbornico, ne da bi morali prisesti zvestobo grškemu kralju.

Naročajte in širite naš list!

Vestnik „Vzajemnosti“.

Sodrug, ki se še niso prijavili za izlet v Trst, so naproseni, da to store še tekom prihodnjega tedna, da bo mogoče določiti vse potrebne podrobnosti. Priglasite od zunaj se sprejemajo samo še do prihodnje nedelje; na pozneje desle prijave se ne bo oziralo pod nobenimi pogoji. Kdor se torej želi izletu pridružiti, naj odboru olajša delo ter se takoj prijavi. Vse potrebne podrobnosti se razvidne iz legitimacije, oz. potrdila.

Izlet v Trst, ki ga pripravlja „Vzajemnost“, bo nudil izletnikom ne le mnogo zabave, ampak tudi marsikaj poučnega, tako da nikomur ne bo žal, kdor se bo udeležil te priredbe. Tržaški sodrugi, slovenski in italijanski, se pripravljajo, da sprejmo izletnike kar najslavnejše. Priredbe, ki se vrše ta dan v Trstu, so zasnovane v največjem obsegu in obetajo prekositi vse dosedanje. Ljudska veselica, na kateri bodo sodelovale vse tržaške organizacije, se vrši na prostoru, ki nudi najkrajši razgled na mesto in morje. Kdor bo hotel, bo lahko poletel, ne da bi pri tem kaj zamudil, s parnikom v starodavni Koper, Miramar in druge bližnje kraje. Izletniki, ki jim Trst še ni znan, si bodo mesto lahko ogledali pod posebnim vodstvom tržaških sodrugov, pri čemer bodi opozorjeno zlasti na Lloydov arzenal in druga slična podjetja, ki bi morala zanimati vsakega malomestnega delavca. Bivanje v Trstu nikakor ne bo tako drago, kakor si to nekateri domišljujejo; pet do šest krom bo zadostovalo za vsako opravičeno potrebo, ne da bi bilo treba trpeti kako pomanjkanje. Kdor ima v tem oziru kake pomisleke, naj zna, da so popolnoma neutemeljeni.

So drugom železničarjem se naznanja, da je poskrbljeno, da se lahko udeležijo izleta tudi z režijskimi kartami. Priglasite sodrugov železničarjev in njih svojcev, ki se bodo vozili z režijskimi i. dr. kartami, sprejma sodr. Jos. Petrič. Seveda mora vsak, kdor se odpelje s posebnim vlakom, položiti režijski prispevek 50 vin.

Kegljanje na dobitke za veselico pevskega zbora se vrši vsako soboto večer od 8. naprej ter vsako nedeljo od 9. dopoldan naprej. Trije lučaji 20 vin. Keglja se pri g. Antonu Putrihu ob Dolenjski cesti št. 6. Prvi dobitok 30 K, drugi 15 K, tretji 10 K, četrti „kranjska papiga“. Sodrug kegljavci, na noge!

Sodrug, ki imajo do društva kake obveznosti, pa jih še niso poravnali, se tem potom opominjajo, da store svojo dolžnost, da ne bo odbor primeran, storiti proti njim drugih korakov.

Upravni odbor za Spodnje Šiške in zaupniki imajo prihodnje sredo zvečer na običajnem prostoru in ob navadni uri sestanek. Prosi se za točnost, da ne bo nepotrebne zamude.

Osrednji odbor ima danes ob 8. zvečer sejo. Posebna vabila so se razposlala. Polnostevilnost nujno potrebna.

Krakovsko-trnovski upravni odsek ima redno sejo v torek, dne 12. julija ob 8. uri zvečer v prostorih sodruga A. Severja, Razpotna ulica št. 6, desno. Želeti je zanesljive udeležbe. Radi neopravičene odsotnosti je predpisana globa 20 vin.

Domače vesti.

Ljubljanske vesti.

— **Mezдна komisija mizarjev** je imela v četrtek skupno sejo z delodajalci, na kateri je zastopal zvezo lesnih delavcev sodrug Mrkvička z Dunaja, ljubljansko strokovno tajništvo pa sodrug Tokan. Seja je trajala od 8. zvečer skoraj do polnoči. Celo pogodbo objavimo v četrtek; za danes naj služijo sledeči podatki iz rezultatov, ki so se po dolgem pogajanju dosegli. Delavni čas znaša 9½ ur ob sobotah in če je v soboto praznik, ob petkih 9 ur. Pred velikonočnimi, binkoštnimi in božičnimi prazniki se skrajša. Minimalna plača se zviša za 20 vinarjev in znaša po dveh pomočniških letih 3, po treh letih pa 3 K 20 vin. Vsem mizarским pomočnikom in strojnim delavcem se zviša plača s 1. avgustom za 5, s prvima junijem 1911. za 5, s prvima junijem 1913 za 5, torej skupaj za pogodbeno dobo za 15 odstotkov. Doklade se določijo za mesto in Šiško s 30 vin., za daljavo do 5 kilometrov z 1 K, za daljavo čez 5 kilometrov 2 K 20 vin., za kopaljšča z 2 K 50 vin. na dan. Nočne ure za vožnjo na delo izven mesta se zaračunajo s 25%. Prvi majnik je prost brez prošnje. Organizacija in zaupniki se priznavajo. Pogodba velja tudi za vse mizarске in strojne delavce, ki pozneje vstopijo. Pogodba velja do 1. junija l. 1914. in če se hoče izpremeniti, se mora dva meseca prej opovedati, sicer ostane v veljavi do 1. junija 1915. Dokler velja in se izpolnjuje ta pogodba, je z obeh strani izključena vsaka stavka, bojkot ali izpor. Obe stranki se podvržeta v slučaju nesporazuma razsodišču, ki se ima ustanoviti v ta namen. Ako bi ena ali druga stranka ne bila zadovoljna z razsodiščem, se obe podvržeta sodbi rednega sodišča. Obe stranki se zavežeta, da se izvede ta pogodba v vseh obratih v mestu in okolici.

— **Spedičijska in komisijaka družba „Balkan“** v Ljubljani se je preselila v svoje nove prostore, ki se nahajajo v tukajšnjem novem skladišču, Dunajska cesta št. 33. — Družba je opremljena z vsem, kar zahteva moderno spedičijsko

podjetje in zato lahko kar najbolje ugotovi vsem željam trgovstva in zasebnikov. Ta nova trdka se peča umevno tudi z zacarinanjem, sprejemanjem pohištva in blaga v suha in prostorno skladišča, prevažanjem vsakovrstnih selitev in jo zato najtopleje priporočamo. Avice in druga naročila sprejemajo se v hotelu „pri Maliču“ (Stadt Wien), kjer je tudi telefon na razpolago.

— **Ljudsko veselice** priredi pevski zbor „Vzajemnosti“ v nedeljo, 31. julija na vrtu in travniku gosp. Putriha ob Dolenjski cesti pod naslovom „Bob v Kuriji vasi“. Pri veselici sodeluje tudi Slovenska Filharmonija. Spored objavimo prihodnjič. Vstopnina v predprodaji 30, pri blagajni 40 vinarjev.

Jeseniške vesti.

— **Šolsko vprašanje in klerikalci.** Za dan 10. julija sklicujejo jeseniški klerikalci javen ljudski shod, v zadevi osemrazredne ljudske šole na Jesenicah. Ker se pa na ta shod vabijo zlasti socialni demokratje, izjavljamo, da se shoda ne udeležimo, ker je zadeva o novi osemrazredni ljudski šoli na Jesenicah in Savi dovolj pojasnjena. Sklep pri skupni komisiji v zadevi nove osemrazrednice na Jesenicah, kjer so se sporazumele vse stranke in podobčine v navzočnosti c. k. okr. glavarja, je itak vsem znan. Na to se je na shodu na Savi zopet izreklo vse delavstvo za osemrazrednico. Ker je stvar torej pojasnjena, smatramo vsako zborovanje v tej zadevi, ako se kaj ne izpremeni, za strankarsko agitacijo in pozivljamo naše sodruge, da se ne udeležijo shoda, ki ima namen zlorabljati šolo v umazane strankarske namene. Klerikalizem še ni bil nikoli odkritorečen, posebno v šolskih zadevah, to smo videli na zadnjem shodu, kjer je župnik Skubic nato pisal v „Slovencu“, da so se socialni demokratje uverili, da je edino S. L. S. zares in edino ona za delavsko ljudstvo na Jesenicah in da so socialni demokratje klicali „živio g. župnik“. To je vse nesramna laž, zato nikar ne mislite, črnuhi, ako smo v šolski zadevi z vami, da smo se zato že uverili, da je vaša stranka najboljša. Nikar ne mislite, da nas boste imeli za štafžo in iz nas brili norca. Med nami in vami je nepremostljiv prepad, a vaš nedeljski shod je samo agitacija za vašo stranko in nič drugega.

Tržaške vesti.

— **Tržaški sodrug** so vabljeni na važno zborovanje vseh plačevalcev strankinega davka, ki bo v torek, dne 12. t. m. ob 8. uri in pol zveser v Delavskemu domu II. nad. Zborovanje je izredne važnosti. Zato prosimo sodruge, da se ga udeležijo polnostevilno.

Sodrug na Goriškem!

Širite „Rdeči Prapor“ in agitirajte zanj! „Rdeči Prapor“ je edino slovensko glasilo! Nabirajte nove naročnike in prispevke za tiskovni sklad! Naša parola mora biti: Vlak socialist mora biti naročnik „Rdečega Prapora“!

Štajerske vesti.

— **Zatujen umor?** Mariborski listi poročajo: V okolici se govori očitno, da je neki posestnik iz Pobrežja pred kratkim ušel v pobreskem gozdu neko vdovo, ki je nabirala hosto. Govori se nadalje, da je dotična žena vsled ran, ki jih je dobila v zadnji del telesa, v neki bolnišnici umrla, in da se je brezobzirni strelec z jerohom ženinov otrok za nekaj tisoč krom pobotal. Z ozirom na to, da se ta skrivnostna zadeva razjasni, si usojamo sl. c. kr. državno pravdnistvo v Mariboru vprašati, ali mu je kaj znano o tem?

— **Utonil zaradi onega jabolka.** 9letni solar Karel Kuhar, sin kregarice Jožefe Jurša, je stresal v sredo popoldne z drugimi otroci neko jabolko na desnem dravskem bregu, nedaleč od kaznilnice. Jabolko je padlo na tla in Kuhar bi je rad ujel, da se ne bi skotalo v vodo. Pri tem pa je dečko padel v reko in utonil.

Socialni pregled.

— **Podjetniška narodnost.** Iz Celja nam pišejo: Pri tukajšnji trdki Lindauer imajo stavbinskega delovodjo, ki je prišel z Dunaja in bi zdaj v Celju rad vpeljal dunajske navade. Ampak le deloma, namreč toliko, kolikor se tičejo delavskih dolžnosti, nikakor pa ne kar se tiče delavskih pravic. Mladi gospod neprenehoma priganja in kriči kakor jesihar, da delavci premalo delajo. Po njegovem mnenju bi morali delati tako kakor dunajski zidarji. Na to je pa pozabil, da zasluži zidar na Dunaju po 62 vinarjev na uro, v Celju pa komaj 38 do 42 vinarjev. Zadnji teden je bilo zopet tako, da so delavci po njegovi trditvi premalo delali, pa je brez vsakega vzroka odpustil delavca, ki je bil med svojimi tovariši znan za dobrega zidarja. Ta neopravičeni odpust in večno kričanje je pa ujezilo tudi ostale delavce, pa so zahtevali obračun in knjižice, da si poiščejo pravičnejšega delodajalca in da more gospod delovodja sam pokazati, kako se dela bolj pridno in uspešno. Toda kaj se je zgodilo? Namesto da bi bil dolgojezični delovodja sam

prijel za kladivo in pokazal svojo umetnost, je navdušeni nemški mož razposlal vsem nemškim in slovenskim stavbnim podjetništvom v Celju okrožnico, s katero jim je naznanil imena vseh zidarjev, ki so odšli od njega, s pozivom, da naj tem delavcem nikjer ne dajo dela. In vse nemške in slovenske trdke so doslej zvesto izpolnjevale to željo. V kot z narodnostjo, kadar gre za žep in za kapitalistično moč. Mednarodna solidarnost kapitalistov je močnejša. Ker se zidarji ne dajo damnadati zmerjati brez razloga, morajo biti obsojeni na lakoto. Tako sklepajo v genlji slogi nemški in slovenski podjetniki, zakaj narodnost je dobra za veselice, za sokolske in turnerske parade, kadar je treba slepiti ljudstvo s frizami. Če delavec v gospodarskem boju upozori tovariša, da je tualitam stavka, da zavedem delavec tualitam ne sprejema dela, je naenkrat ves kapitalizem po koncu, vse kriči o terorizmu, vse kliče policijo in državno pravdnistvo. Za podjetnike pa velja seveda druga morala. Črne liste so prepovedane, a vendar se ne zgane nobena policija in nobeno državno pravdnistvo, da bi varovalo delavca; kajti med kapitalistom in delavcem je razlika! Delavci pa lahko zopet iz zopet spoznavajo, da se ne smejo zanašati na nič drugega kakor na svojo moč in ta se imenuje: Organizacija!

Shodi.

Kovinarji, pozor! V nedeljo, dne 10. julija ob 9. dopoldne shod kovinarjev v gostilni „International“, Resljeva cesta št. 22, Ljubljana.

Ako še niste, pošljite naročnino?

Zadnje vesti.

Sprava v mizarški obrti. Ljubljana, 8. julija. Pri „Levu“ je bil danes dopoldne dobro obiskan shod mizarških in strojnih delavcev, na katerem je mezдна komisija poročala o pogodbi, ki se je snoči sestavila z zastopniki delodajalcev. Shod je soglasno odobril pogodbo, ki pomeni lep uspeh organizacije. Popoldne se je naskupni seji ratificirala pogodba, ki stopa takoj v veljavo.

Krščanski socialisti med seboj. Dunaj, 8. junija. Poslanec Axmann je izstopil iz krščansko-socialnega državnozbornskega in meščanskega kluba. Axmann je tisti krščansko-socialni poslanec, o katerem je Hraba dejal, da je poleg Biehlavka mislil nanj, ko je govoril o koristolovcih in šuftih. Axmann je bil še pred petnajstimi leti navaden trgovski pomočnik, danes velja za jako bogatega človeka. Na Hrabovo napade je Axmann doslej vedno molčal. Med drugim očita Hraba Axmannu baje tudi to, da je priiskupnem finančnem ministrstvu posredoval v prid bosenskem poročniku Biščeviću, ko je od vlade dobil na precej čuden način za nekoliko milijonov šum v Bosni, o čemer smo lani poročali.

Prestolonaslednik na Ogrskem. Budimpešta, 8. julija. „Budapesti Hirlap“ javlja, da pride prestolonaslednik Franc Ferdinand v jeseni na več tednov v Budimpešto. Tako se govori tudi v aristokratskih krogih. Baje se pripravlja zboljšanje razmer med dvorom in ogrskimi političnimi krogi. Franca Ferdinanda smatrajo za nasprotnika tistih stremeljenj, ki gredo za povečanjem ogrske samostalnosti.

Potlačen proces. Budimpešta, 8. julija. Kakor je znano, je državno pravdnistvo vpeljalo preiskavo proti tistim poslancem, ki so v budimpeštanskem državnem zboru uprizorili one rabuke, vsled katerih je bil ranjen Khuen Hedervary. Zdaj se razglša, da je vlada potlačila ta proces, ker izza „sijajne zmage“ pri volitvah ne potrebuje drugega zadoščenja in ker noče motiti mirnega razmerja, ki obstaja sedaj med vlado in opozicijo.

Zarota na Turškem. Carigrad, 8. julija. Policija je odkrila tajno zvezo, ki je imela namen, pomoriti ministre in druge državnike ter na ta način strmoglavit mladoturško gospodarstvo. Policija je baje našla važne dokumente ter zaprla mnogo oseb.

Železničarsko gibanje na Francoškem. Pariz, 8. julija. Vesti o stavki francoskih železničarjev so netočne. Železničarji pariško-lionske železnice, so pač pripravljeni na stavko, če se ne izpolnijo njihove zahteve, doslej pa ni nič sklenjeno, kdaj se ima začeti stavka. Vlada žuga, da bo mobilizirala železničarje, ako bodo stavkali. Železničarji izjavljajo, da se ne boje tega.

Sodrug, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago vaše glasilo... Agitirajte „Rdeči Prapor“!

Raznoterosti.

† **Ivan vitez Trnski umrl.** 30. m. m. je v Zagrebu umrl zadnji »Hirec«, znani hrvaški pesnik polkovnik Ivan vitez Trnski, star 91 let. Njegove so med mnogimi drugimi znane pesmi: »Oj banovci«, »Ljubimo te naša diko«, »Oj jesenske duge noči«.

† **Žrtve poudnji na Sedmograškem.** Po uradnih izkazih je utonilo pri zadnjih poudnjih na južnem Sedmograškem 193 oseb; za 22 oseb še ni dognano, kam so rg'nele. Vasi, katere je poudenij uničila, bodo zgradili na višje ležečih krajih.

† **Revolucionarno gibanje v finski armadi.** »Lokalanzeiger« poroča iz Peterburga, da se močno opaža revolucionarna propaganda med vojaštvom v Helsingforsu in Wiborgu na Finskem. 9 revolucionarjev so zaprli.

† **Avstrijska kultura v Bosni.** V sobotni seji bosansko-hercegov. dež odbora je bila enoglasno sprejeta resolucija posl. Ljuba Simića, katere zahteva naj se preklicne odredbe bosanske vlade, da je prepovedano poučevati ljudi, ki ne znajo ne čitati ne pisati branja in pisanja. Uradni koresp. biro je to resolucijo čisto zamolčal, ker se sramuje... Bosna je namreč glede šolstva na slabšem ko Rusija v svojih najbolj zapuščenih gubernijah in se more v tem oziru meriti le še s Portugalsko.

† **Grozna neizgoda.** V zabavnem perivoju Conye Island se je dogodila velika nesreča. Dva vagona gorake železnice sta bila ravno dosegla višek svojega pota, ko sta nenadoma zdrknila s tira in se skotalila v globino. V njima je bilo 20 oseb, katerih ste dve mrtvi, a sedem težko ranjenih. Tri od teh sedmih bodo še gotovo umrle.

† **Črna roka.** Magistrat v Frankfurtu je dobil od »črne roke« pismo, v katerem mu grozi, da bo magistratovec, ki jih naziva »krvoželjne pse« pomorila, poslopje pa pognala v zrak. Izprva so uradniki z županom vred mislili, da je to šala, ali ko se je nameravalo v Friedbergu (in se deloma izvršilo) slično, trepeti v Frankfurtu vse pred »črno roko«.

† **Zlato v Kanadi.** V Kanadi so dobili zelo bogato zlato žilo. Take žile menda ni na svetu. Komaj se je izvedelo o teh zakladih, že potuje vse v zapadno Kanado. Celo ljudi v Evropi, v Londonu se je lotilo poželjenje po zlatu in v trumah se vozijo v Ameriko po zlato in — srečo.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

Zagrebski
Franck
priporočujemo kot priznana najboljši pridatek za kavo!

Varujte se ponaredb,
ki niso »FLORIAN« in zdravju ne koristijo!

FLORIAN

Kdor vživa,
Zabl težav;
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: »FLORIAN«, Ljubljana.

Postavno varovano.

† Med sejo umrl. V Rimu je zadela kap med sejo poslanske zbornice republikanskega poslanca Mazzaja. Bil je takoj mrtev.

? **I KO** ?

118

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registrirana zadruga z omejeno zavezo
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta 11 (Kolizej)

**Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetniškega blaga.**

Izvršuje vsa mizarska stavbna dela.

Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani.

Ustanovljena 1847. 62-81 Ustanovljena 1847

Žovarna pohištva J. J. Naglas

Turjaški trg št. 7 :: LJUBLJANA :: Turjaški trg št. 7

Največja zaloga pohištva za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, satorji, modroci na zmeti, žimnati modroci, otroški vozički i. t. d.

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Kmečko-delavska gospodarska zadruga

Dobravlje :: pošta sv. Križ, Goriško :: Dobravlje

priporoča svojo

bogato zalogo izbornih vin.

V Ljubljani ima zalogo v Vodmatu »pri Mraku«. Po cenah je vprašati v prodajalni »Konsumnega društva za Ljubljano in okolico«.

Vodmat, Bohoričeva ulica.

Brzojavni naslov: Bončar, Ljubljana. Interurban telefon 129.

Valjni mlin v Domžalah

I. Bončar, Ljubljana.

Pisarna in skladišče - Vegova ulica 6.

priporoča najboljšo kakovosti pšenično moko in otrobo svojega na novo moderno preurejenega valjčnega mlina.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

L. Pevalek, Ljubljana

Židovska ulica 4 ob sa

priporoča svoje akoidenono

TISKARNO

10-11 z elektroničnim obratom.

Izvršuje tiskovine: Vizitke, račune, pisma, kuverte, raznovrstna vabila, zaročna, poročna in druga različna naznanila, komisijske knjižice, parte i. t. d. po brezkonkurenčnih cenah.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem. Razglednice na debelo in drobno, ceneje kot povsod drugod. Izvrševanje razglednic vseh vrst. **Reklamni kolektarji** za leto 1911 s korakci ali brez po zelo nizkih cenah.

Castiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

62-12 v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posesnik in premirani medvedji lovec v Koritaloah, pošta Knežak pri št. Petru na Krasu

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Bianca

se priporoča.